Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 229 Miercuri 24 August 1938
12 Pagini P IIII

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNA
şi UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Politica noastră dunăreană

Când s'a înfiinţat prin tratatul dela Paris din 30 Martie 1856, Comisiunea Europeană pe termen de doi ani, cu însărcinarea de a face să se execute lucrări pe Dunărea maritimă, dela Isaccea, la gurile sale, spre a asigura cele mai bune condiţii de navigabilitate, Dobrogea şi Delta Dunării erau în stăpânirea Turciei, — iar Rusia retrocedase Moldovei cele trei judeţe dela Sud-vestul Basarabiei.

In asemenea condiţii Comisia europeană — după ce şi-a prelungit existenţa peste termenul fixat prin tratat — a exercitat jurisdicţia sa pe toate cele trei braţe şi pe porţiunea Dunării maritime până la Isaccea.

După încheerea tratatului dela Berlin, în 1878, situaţia geopolitică s'a schimbat în aceste părţi: România independentă a intrat în stăpânirea Dobrogei şi a gurilor Dunării; iar Rusia a reluat în posesiune cele trei judeţe basarabene, aşa că o parte din braţul Chilia a aparţinut Rusiei; iar o altă parte dintr'ânsul, României.

Care a fost poziţia Rusiei, stat suveran pe o parte din braţul Chilia, faţă de Comisia europeană? A acceptat ea regimul internaţional dunărean şi pe porţiunea dunăreană ce-i aparţinea?

Cu alte cuvinte a recunoscut Rusia jurisdicţia şi deci dreptul de a controlă şi a face să se execute lucrările necesare navigaţiunei pe partea braţului Chiliei, stăpânită de ea? Nu.

Cu toate că, după dispoziţiile tratatului dela Paris din 1856, Comisiunea europeană avea dreptul să exercite jurisdicţia sa pe toate braţele fluviului, la toate gurile sale şi pe porţiunea Dunării până la Isaccea, Rusia a cerut să i se recunoască libertatea de a executa ea lucrările technice pe braţul Chilia, pe baza dreptului de suveranitate şi în consecinţă, a pretins scoaterea cu desăvârşire a acelui braţ de sub controlul Comisiunei europene.

Rusia a mai cerut să i se recunoască şi dreptul de a percepe taxe pe vasele ce vor trece prin Chilia pentru acoperirea cheltuelilor ce le va executa în apele sale, impuse de interesele economice ale Basarabiei.

Ce a făcut C. E. D.? In loc să respingă cererea Rusiei, invocând drepturile sale de jurisdicţie asupra Dunării maritime şi a gurilor sale, ea a stabilit că nu va exercita nici un control efectiv pe braţul Chilia, recunoscând riveranilor — adică Rusiei şi României — dreptul de a executa lucrările ce le vor crede necesare, în părţile ce cad sub suveranitatea lor.

Iată cum, în 1883, însăşi Comisia europeană a renunţat la drepturile sale de control asupra unei părţi din Dunărea maritimă, considerând legitim dreptul de suveranitate al riveranilor respectivi şi libertatea lor de a executa lucrările reclamate de interesele lor economice. Firește că numai Rusia a beneficiat de acest regim.

Cum s'ar fi putut oare ca azi, România Mare, stăpânind Basarabia, Dobrogea şi gurile Dunării să fi acceptat acelaş regim internaţional pe Dunărea maritimă, împotriva drepturilor sale de suveranitate şi a intereselor sale economice?

Pentru România n'a fost şi nu este numai chestiune de demnitate şi de prestigiu afirmarea dreptului său legitim de suveranitate, la gurile Dunării; dar şi o îndreptăţită apărare a marilor sale interese economice, ce sunt strâns legate de asigurarea unei eşiri sigure la mare şi deci a navigaţiunii în cele mai bune condiţii pe Dunărea maritimă. Noul regim ce s'a stabilit pe Dunăre nu este de cât o stabilire a unei situaţii normale, de drept şi de fapt. Cele două mari puteri amice, reprezentate în Comisiunea europeană —Anglia şi Franţa — au recunoscut că cererea României este perfect întemeiată în drept şi în fapt.

In drept, — pentru că nu se putea nesocoti la infinit suveranitatea statului român.

In fapt, — pentru că însăşi Comisia europeană, după 80 ani de existenţă, cu toate lucrările ce le-a întreprins şi experienţele ce le-a făcut, n'a reuşit să'şi îndeplinească misiunea ce i s'a încredinţat.

Azi situaţia ce s'a creat la Sulina, este mai rea de cât în 1857, deoarece bancul de nisip ce s'a format acolo ameninţă să astupe portul şi gura canalului navigabil. In urma desfiinţării vechei Comisiuni europene, problema asigurării navigaţiunii pe Dunărea maritimă şi a stabilirii unei eşiri sigure la mare, trebue să fie rezolvată de noi, aşa cum impun interesele României Mari.

De felul cum va fi soluţionată această problemă depinde şi dezvoltarea porturilor noastre principale, ca şi a mijloacelor noastre de transport.

——xx○●○xx——

Accident mortal

la o cursă de automobile

Berna, 21 (Rador). — **Un accident mortal s'a produs eri în cursa de automobile rezervată elveţienilor şi care precede marele curse dela Berna.**

Conducătorul elveţian Hans Guebelein s'a ciocnit de o tribună şi a încetat din viaţă în urma rănilor sale.

Bombe lacrimogene

au făcut explozie in mai multe cinematografe din New-York

New-York, 21 (Rador). — *Bombe încărcate cu gaze lacrimogene au făcut explozie aseară, pe rând, în mai multe cinematografe aparţinând toate aceleiaşi societăţi.*

Şapte mii de spectatori au trebuit să părăsească sălile.

Au fost rănite 20 persoane, dintre care unele se află în stare gravă.

Poliţia a făcut cercetări în toate aceste săli imediat după explozia bombelor, dar n'a izbutit să aresteze pe autorii atentatelor.

VIZITA REGENTULUI HORTHY IN GERMANIA

După vizita mareşalului italian Balbo, şi a generalului francez Vuillemin, în Germania, va vizita această ţară şi regentul Ungariei, amiralul Horthy, însoţit de d-nii Imredy, preşedintele consiliului, Kanya, ministrul afacerilor străine Ratz, ministrul honvezilor şi o numeroasă suită. Faptul că regentul Ungariei este însoţit în călătoria sa de preşedintele consiliului şi de cei doi miniştri de externe şi ai apărării naţionale, dovedeşte caracterul său politic şi importanţa conversaţiunilor ce se vor angaja la Berlin. Presa germană ţine să sublinieze însemnătatea politică a acestei vizite în actualele împrejurări, care coincide cu tratativele dela Praga în afacerea germanilor sudeţi şi cu lucrările conferinţei Micii Înţelegeri dela Bled.

Firește, că presa germană ţine să sublinieze „caracterul cordial al relaţiunilor dintre cele două ţări" şi să accentueze legăturile strânse „tradiţionale", bazate pe interesele comune din trecut şi din prezent, care comandă Ungariei să graviteze în jurul axei Berlin-Roma. Denaturând cu acest prilej adevărul istoric, iată cum este prezintat amiralul Horthy, de presa germană:

„D. Nicolae Horthy, ultimul amiral al flotei austro-ungare, va fi primit de poporul german ca o personalitate de importanţă istorică.

Se ştie foarte bine în Germania că d. Horthy a fost acela, care s'a opus haosului bolşevist în patria sa. El a găsit o ţară umilită, fragmentată, sfâşiată în interior şi încetul cu încetul a împins Ungaria spre asanare, făcând dintr'ânsa un stat care, cu toată mica sa întindere, fiind însă geograficeşte şi politiceşte în centrul sectorului dunărean, să graviteze în jurul axei Berlin-Roma".

Mai departe se spune, că d. Horthy a stabilit această directivă politică Ungariei, cu scopul de a respinge bolşevismul ameninţător din Europa centrală şi de a contribui la refacerea şi întărirea poziţiei Ungariei.

Iată cum se răspândeşte şi în Germania legenda unei Ungarii, salvată din ghiarele bolşevismului, în 1919, graţie d-lui Horthy, care, în acea epocă era un simplu refugiat la Seghedin, aşteptând cu înfrigurare desfăşurarea evenimentelor, provocate de intrarea armatei române în patria sa sovietizată, deşrămată, terorizată şi ruinată de bandele roşii ale lui Bela Kun...

Adevărul istoric este că odată Ungaria salvată de pericolul bolşevist, în urma înfrângerii trupelor roşii de români şi a ocupaţiunii acestei ţări de ei, abia atunci amiralul Horthy a putut apare în scenă şi învestit cu puterile conferite calităţii sale de regent, să beneficieze de noua ordine stabilită. Dacă nu pretindem elogiile nimănui pentru acea operaţiune de salvare a Ungariei şi a Europei centrale de pericolul comunist, cel puţin să se respecte adevărul istoric, care nu poate întru nimic să micşoreze meritele amiralului Horthy, în ce priveşte refacerea Ungariei, printr'o politică internă constructivă.

Totuşi, situaţia Ungariei, în sectorul dunărean, în urma realizării Anschlussului şi deci a prezenţei pe frontierile sale de la vest, a Germaniei puternice şi cu tendinţe expansive, este particular de delicată.

Ea impune conducătorilor săi, o politică foarte prudentă, care nu poate fi aceea a aservirii totale faţă de vecinii săi mari de la vest şi sud. Nu se uită, la Budapesta, nici campaniile ziarelor germane, împotriva Ungariei, pe tema situaţiei minorităţei germane din această ţară şi nu pot să fie, privite cu indiferenţă, nici tendinţele de încercuire, de penetraţiune şi de dominaţiune ale Reichului al III-lea, în sectorul dunărean.

Dacă vizita amiralului Horthy şi a miniştrilor săi, la Viena, Berlin, Hamburg şi Kiel, va fi, de sigur, strălucită şi amicală, Ungaria nu trebue să uite ceea ce-i comandă propriile sale interese, într'o Europă expusă atâtor primejdii. In special, situaţia din sectorul dunărean, impune Ungariei să nu piardă contactul cu realitatea şi să nu se angajeze într'o politică ce i-ar paraliza voinţa şi reduce independenţa la o simplă vasalitate. Oricâte amărăciuni i-au pricinuit poporului maghiar, consecinţele războiului din 1914—1919, instinctul de conservare şi de apărare, îi dictează să fie astăzi prudent, căci naţiunile mici nu se pot apăra şi menţine în independenţa lor, decât printr'o politică bazată pe respectul dreptului internaţional şi pe cultivarea relaţiunilor amicale cu vecinii.

Puternică explozie la o rafinărie

Praga, 21 (Radio-Central). — **In fabrica de materii chimice „Rütger" din Moravska Ostrova s'a produs azi o puternică explozie la rafineria de benzină a fabricii.**

9 lucrători au fost grav răniţi. Pagubele se ridică la peste 40 milioane lei.

In corpul ziarului:

Posturi vacante în învăţământul primar

A deraiat un tren in India

25 MORŢI ŞI 117 RANIŢI

Calcuta, 21 (Rador). — **Un tren de călători a deraiat între Trichonopoly şi Madura, din cauză că ploile torenţiale deplasaseră şinele.**

Sunt 25 de morţi şi 117 răniţi.

——xXx○●○xXx——

Alpinişti căzuţi in prăpastie

Turin, 21 (Rador). — **Trei alpinişti italieni, care coborau de pe vârful Jorasses, din massivul Mont Blanc au căzut şi şi-au găsit sfârşitul într'o prăpastie.**

Generalul Franco, însoţit de generalul Juan Vigon pe câmpul de operaţii

SCRISORI DIN LONDRA

Domnul Roosevelt în Canada

de AUGUR

Londra, August

Preşedintele Roosevelt a asistat de curând la inaugurarea unui nou pod internaţional între Canada şi Statele Unite. Aceasta i-a dat prilejul să pună piciorul pe un pământ britanic. In discursul rostit în oraşul Kingston (Ontario), preşedintele a spus câteva lucruri demne de a fi relevate.

D. Roosevelt a asigurat în mod solemn auditoriul că poporul Statelor Unite nu se va mulţiuni cu rolul de spectator, dacă teritoriul canadian va fi ameninţat de un imperiu străin.

Înţelegem semnificarea acestor cuvinte: Statele Unite nu admit dreptul nici unei terţe puteri de a ameninţa Canada, pentru că aceasta aparţine continentului american. Dealtfel, la sfârşitul discursului său, d. Roosevelt a stăruit că, în cazul unui cataclism care se va produce într'altă parte, America va rămâne o citadelă în care civilizaţia va continua să înflorească în deplină linişte.

Ni se pare că descoperim în aceste fraze o nouă ediţie a vechii doctrine a lui Monroe, a cărei îndreptăţire a fost recunoscută chiar în pactul Ligii Naţiunilor. Cele două Americe alcătuesc o unitate geopolitică despărţită de restul lumii. Statele Unite prin resursele, prin activitatea comerţului şi prin energia locuitorilor lor deţin primul loc în comunitatea celor două Americi. Canada învecinată cu Statele Unite printr'o graniţă de peste 3.000 de mile, este supusă unei atracţii constante din partea imensului său vecin. O uniune mai strânsă între marea republică şi frumosul dominion britanic este discutată frecvent. De n'ar fi rezistenţa canadienilor francezi, cari s'au arătat mai englezi decât emigranţii anglo saxoni, alipirea ţării de Statele Unite ar fi fost un fapt împlinit încă înainte de războiu. Totuş, influenţa americană asupra Canadei sporeşte mereu.

Bine înţeles magnetismul american este firesc şi nu voim să învinuim pe preşedintele Roosevelt, bunăoară, de a practica în mod conştient o politică de desprindere a Canadei de Imperiul Britanic.

Dealtfel, în discursul său a insistat asupra faptului că priveşte Canada ca un membru al „comunităţii" britanice. Totuş, împrejurările fiind cu mult mai puternice de cât oamenii, nimic nu poate împiedica tendinţa unei apropieri tot mai strânse între Statele Unite şi Canada vecină.

Trebue să adăugăm, ca să fim imparţiali, că d. Roosevelt a mai declarat că America nu mai e un continent îndepărtat, care nu

(Continuare in pag 2-a)

Solemnitatea dela Timişoara

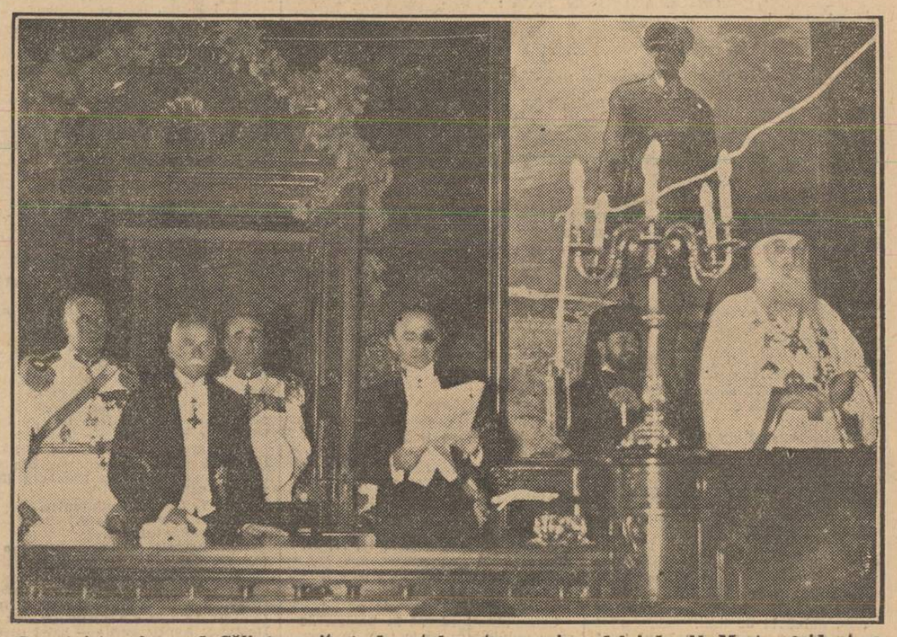

D. ministru Armand Călinescu citeşte decretul pentru numirea d-lui dr. Al. Marta rezident regal, aflat în dreapta d-sale

Solidaritatea statelor din Mica Înţelegere s'a afirmat din nou Duminică, la Bled

Primele lucrări ale conferinţei

Dela trimisul nostru special

Bled, 21 August

Să fie oare o simplă coincidenţă faptul că vizita regentului Horthy şi a d-lor Imredy şi Kanya, la Berlin, coincide cu sesiunea consiliului permanent al Micii Înţelegeri, care s'a deschis azi la Bled?

Sunt desigur şi în desfăşurarea evenimentelor internaţionale coincidenţe bizare lipsite de orice gând premeditat.

Nu e mai puţin adevărat că data conferinţei dela Bled, a fost fixată încă din Mai trecut, cu prilejul precedentei sesiuni a consiliului permanent al Micii Înţelegeri, după cum este tot atât de adevărat că nu era un secret pentru nimeni că una din principalele chestiuni, care vor fi desbătute la Bled — în continuare — este aceia a relaţiunilor statelor Micii Înţelegeri cu Ungaria.

Ar fi fost, poate, în interesul prestigiului şi suveranităţii statului maghiar ca atitudinea lui, în negocierile cu Mica Înţelegere, să aibă cel puţin aparenţa că porneşte din judecata liberă şi neinfluenţată a conducătorilor lui.

In clipa când la Bled se întrunesc miniştrii de externe ai statelor Micii Înţelegeri, spre a examina drumul parcurs în negocierile cu Ungaria, de la ultima lor conferinţă din Mai trecut, şi cu dorinţa de a găsi formula definitivă a unui acord şi când, pe de altă parte, la Praga, se depun sforţări pentru soluţionarea unei grave probleme, manifestarea dela Berlin ar putea servi în judecata unora, ca un indiciu asupra adevăratei cauze pentru care Ungaria a căutat să obţină cât mai mult timp, înainte de a cunoaşte că interesul ei cel mai de seamă este să stabilească raporturi de încredere cu toţi vecinii ei.

Iată dece — afară de cazurile când ea este intenţionată — coincidenţa, în jocul evenimentelor internaţionale cu caracter politic, trebue pe cât posibil evitată, mai ales dacă ea e de natură să creieze impresiuni, şi interpretări greşite:

❖

Recitesc comunicatul dela Sinaia:

„Consiliul permanent — se spune în acest comunicat — a examinat în modul cel mai stăruitor chestiunea relaţiilor între statele Micii Înţelegeri şi Ungaria. El îşi menţine în chip unanim dorinţa de a continua negocierile în curs, având drept scop să contribue la stabilirea unui regim de înţelegere şi de încredere în Bazinul dunărean".

Au trecut mai mult de trei luni dela acest comunicat. In acest interval, negocierile au urmat.

Statele Micii Înţelegeri au arătat în cursul lor toată bunăvoinţa.

Aci, la Bled, se va înregistra bilanţul acestor negocieri. Statele Micii Înţelegeri vor fi, desigur, înscrise în acest bilanţ cu un activ bogat, în interesul scopului urmărit, activ în care vor figura într'un capitol din cele mai importante, ultimele măsuri luate în favoarea minorităţilor şi crearea subsecretariatului minorităţilor din România.

Mica Înţelegere, conştientă de forţa morală a dreptului, pe temeiul căruia se sprijină suveranitatea absolută a fiecăruia din cele trei state care o compun şi conştiente în acelaş timp de potenţialul de forţă materială pe care o reprezintă solidaritatea dintre ele, a voit ca şi în această chestiune să dea dovada sentimentelor care o însufleţesc şi doritoare de a contribui la menţinerea păcii în bazinul dunărean, şi de a creia o atmosferă de încredere în această regiune „a întins o mână prietenească" vecinilor ei şi mâna n'a fost goală.

Să fie oare o simplă întâmplare că, în acelaş bilanţ, la activul Ungariei se găsesc: manifestaţii sgomotoase cu prilejul aniversării milenarului dela moartea Sf. Ştefan, primul rege al Ungariei; expunerea, pentru prima oară după 20 ani, a „sfintei coroane", în sala de marmoră a palatului regal din Budapesta; organizarea în capitala Ungariei, a celui de-al doilea congres al maghiarilor din străinătate; vizita la Berlin a amiralului Horthy, care e însoţit de o importantă delegaţie de miniştri şi înalţi demnitari şi întârzierea de până acum a unui răspuns definitiv?

Ungaria pretinde egalitate în ce priveşte dreptul la înarmare, adică suprimarea clauzelor militare din tratatul dela Trianon.

Statele Micii Înţelegeri urmând o acţiune paralelă cu Înţelegerea Balcanică, s'au

(Continuare în pag. 5-a)

Tratativele pentru eliberarea baronului Louis Rotschild

Serviciul special al „Universului"

Londra, 21 (Radio-Central). „Daily Herald" anunţă din Viena:

„Afacerea baronului Louis Rotschild, arestat imediat după Anschluss de naţional-socialişti şi depus la o închisoare din Viena, a intrat într'o fază nouă.

Familia baronului Rotschild a oferit suma de 90 milioane lei pentru punerea lui în libertate. Guvernul naţional-socialist din Viena a revenit acum asupra acestei oferte însă nu pretinde o sumă pentru eliberarea lui Rotschild, ci partea pe care familia Rotschild o are în uzinele Witkovice, în apropiere de Morawska Ostrava, în Cehoslovacia.

Familia Rotschild posedă 51 la sută din acţiunile acestei uzine. Restul de 49 la sută se află în mâinile băncii „Zivnostenka", care le-a cumpărat acum câtva timp dela familia Guttman.

Avocatul Erich Führer din Viena a plecat la Paris, spre a trata această chestiune cu familia Rotschild. Se afirmă că prin această tranzacţie guvernul german vrea să prindă teren în una din uzinele importante din Cehoslovacia. Până acum, familia Rotschild a declarat că dacă va ceda vreodată acţiunile acestei uzini, o va face numai în favoarea unor persoane în Cehoslovacia.

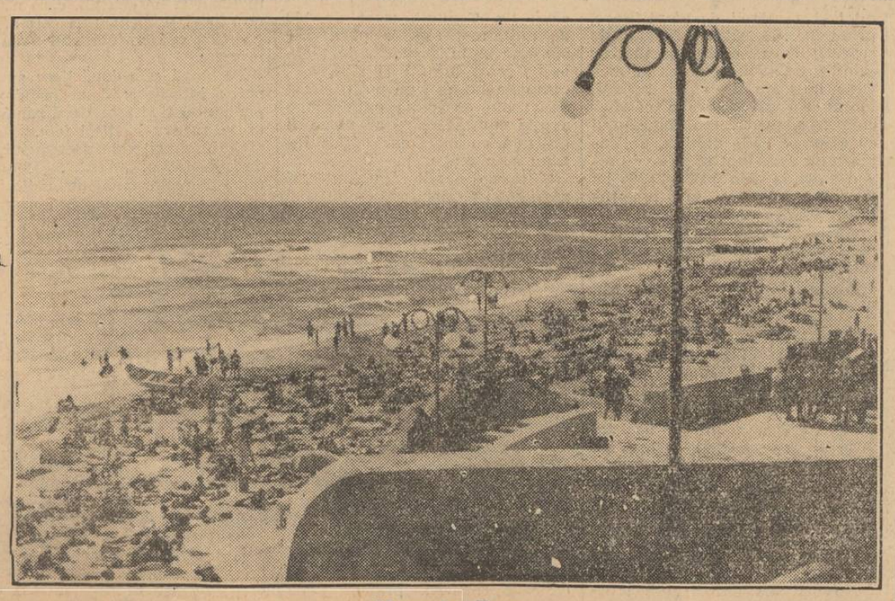

Mamaia Rex

Grup de escursionişti spre locul Sfânta Ana